

Sygnatura akt III Ns 356/20

POSTANOWIENIE

S., dnia 23 listopada 2020 r.

Sąd Rejonowy Szczecin – Centrum w Szczecinie III Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący: Asesor sądowy Katarzyna Kubiak

po rozpoznaniu w dniu 23 listopada 2020 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku **U. J.**

przy udziale **E. P., B. P. (1), Z. O.**

o stwierdzenie nabycia spadku

postanawia:

odrzucić wniosek.

UZASADNIENIE

postanowienia z dnia 23 listopada 2020 roku

Wnioskodawczyni U. J., reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika w osobie adwokata, złożyła wniosek o stwierdzenie nabycia spadku po B. P. (2) zmarłej w dniu 30 października 2019 r. w D., ostatnio stale zamieszkałej w D., na podstawie testamentu własnoręcznego z dnia 30 kwietnia 2019 r. sporządzonego w D..

W uzasadnieniu wniosku wskazano, że spadkodawczyni zmarła i przed śmiercią na stałe zamieszkiwała w Niemczech. Jurysdykcja krajowa oraz właściwość miejscowa sądu zostały ustalone zgodnie z treścią art. 1108 k.p.c. w zw. z art. 39 k.p.c., w oparciu o okoliczność, że cały majątek spadkowy znajduje się w Polsce.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Mając na uwadze okoliczności wskazane we wniosku, Sąd był zobligowany do rozważenia czy w danej sprawie sąd polski posiada kompetencje do orzekania, albowiem kwestię jurysdykcji krajowej Sąd zobowiązany jest wziąć pod uwagę w każdym stanie sprawy, a w razie stwierdzenia jej braku koniecznym jest odrzucenie wniosku. W przeciwnym razie przeprowadzone postępowanie dotknięte byłoby nieważnością (art. 1099 k.p.c.).

Na rozprawie w dniu 23 listopada 2020 r. na podstawie wstępnego wyjaśnienia stanowisk stron Sąd ustalił, że spadkodawczyni od około 20 lat pracowała w D. (Niemcy) jako opiekunka osób starszych. W D. zamieszkuje również rodzina spadkodawczyni – jej siostra E. P. i dwie siostrzenice (córkę U. J. – siostry spadkodawczyni). W miejscowości oddalonej o 100 km od D. mieszka również siostrzeniec spadkodawczyni (syn Z. O. – siostry spadkodawczyni). Spadkodawczyni święta spędzała w D.. Nie utrzymywała bliższych kontaktów z rodziną mieszkającą w Polsce, tj. z siostrą Z. O. i bratem B. P. (1). W trakcie choroby (nowotwór płuc) spadkodawczyni zamieszkiwała w D. i zajmowały się nią siostrzenice.

Jak wynika z uzasadnienia wniosku, zmarła przed śmiercią stale zamieszkiwała na terenie Niemiec. Wobec powyższego zastosowanie znajdzie w niniejszej sprawie rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr (...) z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń, przyjmowania i wykonywania dokumentów urzędowych dotyczących dziedziczenia oraz w sprawie ustanowienia europejskiego

poświadczenia spadkowego, które zgodnie z jego art. 84 wiąże w całości i jest bezpośrednio stosowane w państwach członkowskich, zgodnie z Traktatami.

W tym zakresie zastępuje ono normy jurysdykcyjne zawarte w ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego i normy kolizyjne zawarte w ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. – Prawo prywatne międzynarodowe, a także w łączących Polskę z innymi państwami niektórych umowach dwustronnych stosownie do art. 75 rozporządzenia.

Rozporządzenie nr 650/2012 znajdzie zastosowanie w niniejszej sprawie, gdyż zgodnie z art. 83 ust. 1, stosuje się je do dziedziczenia po osobach zmarłych w dniu lub po dniu 17 sierpnia 2015 r.

Przepisy jurysdykcyjne w sprawach spadkowych (art. 4, 7, 10 i 11 rozporządzenia nr 650/2012) są zamieszczone w rozdziale II rozporządzenia nr 650/2012. Podstawowy w tej mierze jest art. 4 rozporządzenia nr 650/2012, który określa tzw. jurysdykcję ogólną do orzekania co do ogółu spraw dotyczących spadku. Jeżeli spadkodawca miał miejsce zwykłego pobytu w chwili śmierci w państwie członkowskim, sądy tego państwa mają jurysdykcję do orzekania w sprawie spadkowej. Jurysdykcja na podstawie art. 4 rozporządzenia nr 650/2012 została oparta na jednym łączniku, którym jest miejsce zwykłego pobytu spadkodawcy w chwili jego śmierci. U podstaw takiego rozstrzygnięcia leżało przekonanie, że sprawy spadkowe wykazują ścisły związek z państwem, w którym spadkodawca miał zwykły pobyt w chwili śmierci.

Rozporządzenie nie zawiera definicji "miejsca zwykłego pobytu spadkodawcy". Pobyt zwykły określa się jako miejsce ześrodkowania życiowych interesów osoby fizycznej, w którym znajduje się główne centrum egzystencji danej osoby, przy czym uwzględnienia wymagają okoliczności natury osobistej i zawodowej, a mniejsze znaczenie ma element czasu.

Unormowaniu jurysdykcji zawartemu w art. 4 rozporządzenia nr 650/2012 odpowiada art. 21 ust. 1 rozporządzenia nr 650/2012, który wyraża zasadę, że prawem właściwym dla ogółu spraw dotyczących spadku jest prawo państwa, w którym spadkodawca miał miejsce zwykłego pobytu (wyjątek przewiduje art. 21 ust. 2 rozporządzenia nr 650/2012). Prawo to odnosi się do dziedziczenia wszystkich składników majątku spadkowego, w tym do nieruchomości, niezależnie od tego, w którym państwie znajdują się lub są położone (zasada jednolitości statutu spadkowego).

Treść wniosku wskazuje, że zmarła ostatnio stale przed śmiercią przebywała w miejscowości D. w Niemczech, zaś złożenie do tut. Sądu wniosku podyktowane było położeniem majątku jaki spadkodawczyni pozostawiła na terenie Rzeczypospolitej Polskiej.

Na podstawie wstępnego wyjaśnienia stanowisk uczestników postępowania Sąd zweryfikował okoliczność, czy rzeczywiście spadkodawczyni zamierzała na stałe przebywać na terenie Niemiec, czy też przebywała na tym obszarze wyłącznie z powodów zarobkowych. Wyjaśnienia informacyjne uczestników pozwoliły Sądowi ustalić, że pobyt spadkodawczyni na terenie Niemiec nie miał charakteru czasowego. Spadkodawczyni, oprócz pracy zarobkowej w D., posiadała również najbliższą rodzinę. Pracowała tam od około 20 lat. O bliskim związku spadkodawczyni z D. świadczy również fakt, że spadkodawczyni zdecydowała się tam na leczenie, pozostając pod opieką swoich siostrzenic. Spadkodawczyni nie utrzymywała bliskich kontaktów z rodziną mieszkającą w Polsce. Godzi się nadmienić, że fakt posiadania przez spadkodawczynię obywatelstwa polskiego oraz umiejscowienie majątku na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej nie może prowadzić do utrwalenia właściwości sądu polskiego, w przypadku, gdy główny punkt więzi spadkodawczyni i jej stosunków życiowych znajdował się w Niemczech.

Kwestii badania jurysdykcji dotyczy art. 15 rozporządzenia nr 650/2012. Jeżeli do sądu państwa członkowskiego zostanie wniesiona sprawa, co do której sąd ten nie ma jurysdykcji zgodnie z rozporządzeniem, sąd ten jest zobowiązany do stwierdzenia z urzędu braku jurysdykcji, czego następstwem jest postanowienie o odrzuceniu pozwu lub wniosku.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie cytowanych przepisów, Sąd postanowił jak w sentencji.